

BISERICA și ȘCOLA.

Foiă bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERȚIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl v. a.

Correspondențele se se adreseze Redacțiunei

„BISERICA și ȘCOLA.“

Er banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Nr. 1177/1895.

Cerculariu,

cătră toți pt. Domni membri ordinari și ad hoc ai
sinodului protopresbiteral al tractului Belințului.

În conformitate cu prescriesele §-lui 51 din Statutul organic, Venerabilul Consistoriu eparchial aradan, prin concludul luat în ședința plenară dela 31 Ianuarie (12 Febr.) a. c. Nrul 7449/94 m'a denumit de comisariu consistorial pentru conducerea actului alegerii de ppresbiter în tractul vacant al Belințului.

Deci amăsurat §-lui 16 din regulamentul pentru procedură la alegerea de protopresbiter, convoc prin această sinodul ppresbiteral electoral al numitului tract în ședință, pentru efectuarea actului alegerii de ppresbiter, pe ziua de 23 Noemvre v. (5 Decemvre n.) a. c. la 9 ore înainte de amăzi, în s. biserică ort. română din Belinț — la carea cu stimă oficiasă Te invit pe pt. D.Ta, ca pe membrul numitului sinod ppresbiteral.

Timișóra-Fabric, 4/16 Noemvre 1895.

Dr. Tr. Putici, m. p.

protopresbiter,
comisariu consistorial.

Școla de repetițiune.

În timpul nestru religiunea și biserică, sêmțul de pietate al credincioșilor are mulți dușmani, dușmani, cari se sporesc așa dicând dîlnic prin lățirea materialismului timpului nostru. Materialismul timpului de astăzi numai este lucru de glumă. Avem din nefericire pre ici, pre colo, sintóme, că el începe a-se lăți și la poporul nostru; și deci datorință avem ca prin religiune, prin biserică și prin școla noastră confesională să-l paralisăm și se-i punem stavilă.

De un însemnat mijloc pentru a paralisa rēul, de carele vorbim, ținem noi între altele și o bună școlă de repetițiune.

După dispusețiunile legii noi trebuie să îngrijim, ca tinerimea în vârsta dela 12 până la 15 ani să cerceteze școla de repetițiune. În această vîrstă omul este mai bine dispus și mai capace a-și însuși cunoscințe, decât pre timpul, când cercetază școla cuotidiană. Și deci această bună ocașiune datori sîntem a-o folosi, ca să alimentăm, și să întărim sêmțul de pietate creștinăscă al generațiunilor viitoare.

După dispusețiunile emanate din partea venerabilului Consistoriu, școla de repetițiune se ține în Dumineci și în sêrbători cu tinerii dela 12—15 ani.

Scopul ei este ca elevii să-repetăscă cunoscințele, cari li-s'au predat în școla de tóte dîlele, și astfel să servescă de punte de trecere între școlă și vieță. Spre a-ne lămuri asupra acestui scop, amintim aici de nou, că cunoscințele, cari și-le căscigă omul în școlă din ori ce ram de sciință, sunt pentru noi tot atâtea puteri menite a-ne înlesni lupta pentru esistență și a-ne învêrtoșa încontra greutăților și necazurilor vieții. Aceste puteri ne fac însă numai atunci servițiul așteptat și dorit, dacă sînt guvernate de sêmțul de pietate creștinăscă. În școla cuotidiană póte că ne este fórte greu a face pre elev să înțelegă, și se sêmță acesta. În școla de repetițiune însă scopul acesta atât de greu și cel mai greu pre terenul educațiunii, avēnd de lucru cu elevi înaintați în vîrstă și pregătiți deja prin școla cuotidiană, devine mai ușor; și practica școlară, făcută în țerile din apusul Europei a produs mari succese.

În școla cuotidiană invêțăm de esemplu socóta, și pruncii, când vin în școla de repetițiune știu socóti, pentru că au invêțat deja. A sci socóti bine este pentru om o însemnată putere; dar această putere este omului de folós numai așa, dacă printr'ēnsa.

promovăm spiritul de economie la noi și la alții. Nu este de ajuns, ca cineva să știe, că doi cu doi fac patru. Mai trebuie încă ceva, pentru ca această știință, să-ne înlesnească viața, și anume: ne trebuie adecă să și simțim, și să-ne deprindem, ca punând astăzi din câștigul nostru doi cruceri la o parte și mâne și poimâne câte alți doi, fac laolaltă 6, ér într'un an de zile fac șapte fiorini treizeci cruceri, o sumă, carea pentru un om sărac, pentru un ȋiuăș este deja un capital, carele depus spre fructificare cu 5 procente ne aduce la fiecare an $35\frac{1}{2}$ cruceri.

Ne mai trebuie apoi încă ceva, și anume, ca să imprimăm în inima elevilor convingerea, că datorința de a cruța și a aduna, pentru ca prin ceea ce adunăm din câștigul mânilor noastre să-ne înlesnim viața, și să-ne întărim puterea de rezistență încontra greutății vremurilor este o datorință creștinească. Dumeșeu cere dela noi să lucrăm, și să adunăm mai mult, pentru-ca prin această să-ne înlesnim calea către perfecțiunea creștinească, către bunăstare și fericire.

Am înregistrat aici acest exemplu, pentru că chiar lipsa de socotă, și lipsa de religione a promovată, și promovază materialismul, cu carele, precum am amintit mai sus, nu este lucru de glumă.

La noi, așa observăm aproape în tot locul, că toate necazurile, cu cari luptă astăzi poporul, provin între altele cu deosebire din împrejurarea vedută deja astăzi, că la poporul nostru s'au înmulțit în mare măsură pretensiunile vieții; dar în același timp nu s'au înmulțit în proporțiune cu cheltuielile și venitele. Cheltuim adese ori mai mult, decât câștigăm, ér această împrejurare produce de regulă necaz și nemulțămire.

Școla de repetițiune este de mult activată la noi; dar ea nu s'a potut, precum observăm, ca să se ridice la nivoul pretins de trebuințele timpului greu, în carele trăim. Să ajungem la acest nivel, ne mână astăzi grăua situațiune, în carea ne găsim; ér acest nivel îl-vom poté ajunge numai ținând cont de trebuințele de astăzi înmulțite ale poporului nostru. În școla cuatidiană nu o putem face această cu destul succes; în școla de repetițiune însă având elevi înaintați în etate, — urmărind și făcându-ne un plan bine determinat, așa credem, că o vom poté face și această cu succes.

Acest plan datori suntem a ni-l face, după cum ne vor dicta în fiecare comună împrejurările, și apoi ne vom poté pe încetul, dar sigur, să-ne

convingem, că adăogem cu fiecare prelegere bine ținută la religiozitatea și la sêmțul de pietate creștinească al poporului nostru.

Prelegeri din psihologie.

(Continuare).

c) *Representațiunea mișcării noastre proprii.*

Această reprezentațiune se rapoartă sau la mișcarea unei părți singulare, a corpului, sau la mișcarea corpului întreg. În amândouă casurile distingem: forța, periferia, direcțiunea și celeritatea, ca elementele esențiale ale reprezentațiunii de mișcare. Reprezentațiunea forței motore se compune din reprezentațiunea efortului real și a celui intensionat, pe cari le măsurăm după senzațiunile musculare, și din reprezentațiunea rezistenței, care rezultă mai ales din senzațiunile tactile. Celelalte părți componente ale reprezentațiunii de mișcare, precum periferia, direcțiunea și celeritatea, asemenea se bazează pe senzațiuni de mișcare și tactile, înse atâră și de senzațiuni vizuale.

Toate schimbările de poziție, precum și accelerațiunile acestora le simțim de comun în cap, și anume în urma unor efecte speciale de pulsione și presiune, escate în alte părți ale corpului. De ex. dacă ne învârtim mai de multe ori în jurul axei longitudinale a corpului, după încetarea acestei rotațiuni active ni-se pare, că întreg corpul, precum și obiectele, pe cari le atingem, se învârtesc în direcție opusă, dar rotațiunea o simțim mai tare în cap. Senzațiunile de ecvilibru și de mișcare ale capului se mijlocesc prin conlucrarea mai multor momente, dintre cari mai însemnate sînt: influența cerebelului și rolul canalelor arcuate ale labirintului auditiv. Despre cerebel știm, că este susținătorul ecvilibrului și coordonatorul mișcărilor voluntare; deci el de sigur contribuie în grad însemnat la formarea reprezentațiunilor de mișcare. Schimbările presiunii ce o exercită fluidul labirintului asupra părților canalelor arcuate, prin nervi signalizează la creeri toate modificările pozițiunii corpului; de aceea secțiunea transversală și distrugerea acelor canale este urmată de perturbațiuni grave ale mișcării.

d) *Explicarea localizațiunii și a reprezentațiunilor tactile în spațiu.*

Fisiologia demonștră, că pentru percepțiunile tactile în spațiu factorul principal este: *mișcarea*. Fineța localizațiunii depinde dela mobilitatea părților sensibile. Erorile localizațiunii le corigăm cu ajutorul mișcărilor tactile. Mișcările influențează asupra reprezentațiunilor tactile cu deosebire prin *senzațiunile de mișcare*. Când atingem obiectele palpabile, sau mișcăm membrele corpului nostru, pe lângă senzațiunile tactile, se produc simultan și diverse senzațiuni musculare, cari apoi se împreună și se contopesc cu acelea. Astfel, senzațiunile tactile primesc oare care *colorațiune locală*, care variază continuu preste întreagă suprafața pelei. Colorațiunea locală, ce aparține unei regiuni determinate a pelei, se numește: *semnul local* al aceleia. De ex. alt semn local posed vârful degetelor, și altul pelea palmei, șcl. Fie-care regiune a pelei are semnul seu local determinat; acesta consistă în o *calitate* a

senzațiunii, atârnoare de locul impresiunii. Semnul local se explică nu numai din diferitele senzațiuni de mișcare, cari însoțesc senzațiunile tactile, ci totodată și din raporturile de distribuție ale nervilor. Cu cât o regiune a peleii posedă mai numeroase fibrile sensibile, și cu cât numărul acestora variază mai iute dela un punct la celalalt, cu atât și semnele locale arată varietate mai mare. Contopirea senzațiunilor tactile cu senzațiunile de mișcare corespunzătoare, contopire din care rezultă reprezentațiunile tactile în spațiu, se mijlocește probabil prin funcția fiziologică a straturilor optice.

3. Reprezentațiunile auditive.

a) Formele generale ale reprezentațiunilor de sunete.

Cele două specii mai însemnate de senzațiuni, cari contribuiesc la formarea reprezentațiunilor auditive complexe, sînt: *sunetele regulate* și *zgomotele*. Aceste din urmă obvin mare parte numai ca senzațiuni însoțitoare pe lângă alte reprezentațiuni. Din contră, sunetele regulate, mai mult ori mai puțin complexe, pot exista și ca reprezentațiuni auditive de sine stătătoare.

Sunetele, fie date simultan sau succesiv, le putem aduce în oare-care relațiune unele cu altele pe baza senzațiunilor de tonuri comune, pe cari le conțin. Această relațiune se numește *afinitatea sunetelor* și este de două feluri: a) *constantă*, când la o clasă de sunete regulate, anumite tonuri parțiale se repetă în totdeauna; această afinitate serve ca bază la timbrul specific al instrumentelor musicale, mai obvine în sunerile articulate ale limbei omenești, ales în vocale, ba o aflăm și în vocea animalelor, de ex. în cântecul paserilor, șcl.; b) *variabilă* când tonurile parțiale cari coincid, se pot schimba cu raportul de vibrațiune al tonurilor fundamentale ale sunetelor așa, încât aci afinitatea se determină prin înălțimea tonurilor fundamentale.

b) Afinitatea musicală directă și indirectă.

În musică se consideră cu deosebire afinitatea, care obvine atunci când în sunete tonul fundamental e însoțit de tonuri armonice superioare, al căror număr de vibrațiune este de 2—3—4...n-ori șcl. numărul de vibrațiune al tonului fundamental, și a căror intensitate scade rapid. Înrudirea, ce se arată între astfel de sunete, se zice: *afinitate musicală*. Aceasta poate fi 1) *directă*, când diversele sunete au între sine tonuri parțiale comune; 2) *indirectă*, când sunetele conțin astfel de elemente, cari aparțin unui al treilea sunet. Amândouă formele de afinitate pot obveni și împreunate.

c) Consonanța și armonia.

Despre două sunete musicale zicem că sînt *consonante*, dacă se potrivește în privința calității în deosebi dacă ele au același ton fundamental. Consonanța coincide cu afinitatea directă. Două sunete sînt *disonante*; dacă nu au tonuri parțiale comune. Trebuie să distingem de consonanță *armonia*, care se bazează nu pe identitatea tonurilor parțiale comune, ci pe oare-

care relațiune de potrivire a tonurilor. Armonia atârno mai ales dela afinitatea indirectă.

d) Împreunarea ritmică a reprezentațiunilor de sunete.

Pentru-ca senzațiunile noastre sonore să se poată coordona în reprezentațiuni, se cere mai ales: succesiunea impresiunilor. Unul și același sunet se poate emite acūși mai tare, acūși mai slab. Dacă astfel de urcări și coborîri urmează regulat unele după altele, se naște organizația ritmică a sunetelor. Când apoi cu ritmul se împreună oare-care regularitate și în succesiunea calitativă a sunetelor se produce melodia. Mișcarea melodică poate aparține sau la domeniul afinității constante, sau la al afinității variabile. Numai cea din urmă cuprinde melodia în înțeles musical, pe când cea dintâi servește de bază formelor poetice.

e) Localizarea reprezentațiunilor auditive.

Localizarea reprezentațiunilor auditive se operează nu independent, ci cu ajutorul reprezentațiunilor tactile și vizuale. *Distanța dela izvorul sunetului* o aprețiem după gradul de intensitate al senzațiunii. La formarea reprezentațiunii despre direcțiunea sunetului, intensitatea senzațiunii asemenea are influință, dar mai contribuie și senzațiunile tactile ale pavilionului urechei, escate prin presiunile undulațiunilor sonore. Astfel se produc reprezentațiunile, dacă sunetul vine de dinainte ori de dinderet din dreapta ori din stînga. De oare-ce astuparea unei urechi conturbă localizarea direcțiunii, urmează că pe aceasta din urmă trebuie să o privim ca o funcțiune a *auzirei binaurale*. În fine, localizația reprezentațiunilor auditive probabil mai e condiționată și de activitatea *muşchiului tensor al timpaneii*, care prin acomodatiunea sa involuntară la energia impresiunilor, le însoțește pe acestea cu diverse senzații de mișcare.

4) Reprezentațiunile vizuale.

a) Imagina retinală, punctul de fixațiune și câmpul visual.

Imagina retinală. Prin mediile optice ale ochiului se operează o astfel de refracțiune a razelor de lumină venite dela un obiect extern, încât pe retină se proiectează o *imagina întoarsă și mai mică* a obiectului. Această imagină poate să cază precis pe retină numai așa, dacă obiectele se află în o anumită depărtare, care corespunde cu starea de refracție a mediilor optice. Însă ochiul e capabil de a adapta starea sa de refracțiune, între anumite limite, pentru diferite depărtări. Această *acomodatiune* se mijlocește prin variațiunile convexității feței anterioare a lentilei de cristal.

Despre atare obiect numai așa se poate produce reprezentațiune în conștiința noastră, dacă mai nainte s'a format imagina aceluia pe retină. Fie-care punct al retinei simțește forța și lungimea de undă a oscilațiunilor eterice, cari îl ating. Toate aceste senzațiuni elementare se ordonează în spațiu prin individul, al cărui organ visual e în funcțiune și astfel

percepem forma, mărimea, direcția, distanța, șcl. obiectelor.

Pentru a pute explica representațiunile vizuale, observăm, că ochiul dela început e *un organ în mișcare*, și în stare normală totdeauna funcționează ca *ochiu duplu*.

Punctul nodal și razele directive. Vederea directă și indirectă. Punctul de fixațiune.

Situațiunea și mărimea imaginii pe retină se determină prin liniile, cari ni-le cugetăm conduse dela toate părțile obiectului prin un anumit punct optic fix al ochiului până la retină. Acest punct cardinal se numește: *punctul nodal* ear liniile: *raze directive*. Părțile centrale ale retinei posed sensibilitate mai mare, decât cele laterale. Mai ager se percep impresiunile luminei, precum și raporturile de spațiu în acel punct din mijlocul retinei, care se numește *pata galbenă* sau *gropița centrală*. De aceea zicem, că obiectele, ale căror imagini cad în centrul petei galbene, le vedem *direct*; și toate imaginile situate pe părțile laterale, sînt văzute *indirect*. Acel punct, văzut direct, al cărui imagină cade tocmai în mijlocul gropiței centrale, se numește: *punctul de privire* s'au *de fixațiune*. Raza directivă corespunzătoare punctului de privire, se zice: *linia visuală*. A vedea obiectele direct, stă în puterea voinței noastre. Spre acest scop, n'avem decât a îndrepta linia visuală către ele.

Correspondența între atențiune și fixațiune.

Toate mișcările ochilor se execută după anumite legi, cari atîrnă dela organele centrale. Și e de observat, că liniile vizuale ale ochiului normal se îndreaptă și de sine, adecă prin mijlocirea unui mecanism fiziologic central sigur, asupra acelui obiect, spre care se ațintește atențiunea. Acest principiu psihofisic se exprimă prin: *legea corespondenței între atențiune și fixațiune*.

Câmpul visual.

Experiența dovedește, că ochiul proiectează nu numai imaginile sale retinale în spațiu pe o suprafață, care corespunde cu formele mișcărilor oculare, ci totodată și ordonarea punctelor singuratice pe numita suprafață se determină prin legile de mișcare ale ochiului. Acea suprafață, pe care se mișcă punctul de fixațiune încoace și încolo, se numește *timpul de privire al ochiului sau câmpul visual*.

b) *Percepțiunile vizuale în spațiu.*

Semnele locale ale ochiului. Experiențele, ce le facem preste tot despre spațiu, și în special despre mărimea, figura, distanța și mișcarea obiectelor, rezultă din *combinarea senzațiunilor vizuale cu senzațiuni tactile și de mișcare*. Procesul de dezvoltare al percepțiunilor vizuale în spațiu este următorul. Ochii ni-i fixăm spre acel punct din spațiu, al cărui linie visuală trece prin centrul retinei. Dacă imaginea retinală a unui obiect nu cade tocmai în acest

punct, atunci, pentru ca percepțiunea să se poată efectui, va trebui să întoarcem globul ochiului așa, încât acea imagină să vină la locul vederii celei mai clare. Dacă de ex. întoarcem globul ocular în dreapta, atunci mișcarea lui va fi însoțită de o *senzațiune de mișcare* determinată, care va rămâne în privința calitativă aceeași de câte-ori se va întoarce ochiul spre dreapta, șcl. Afară de aceasta, diversele puncte ale retinei mijlocesc *senzațiuni de nuanță locală diversă*. Din combinarea senzațiunilor de mișcare cu senzațiunile locale ale retinei rezultă: o *sistemă de semne locale complexe*, prin cari se desvoaltă în conștiința noastră forma extensivă a spațiului. Pe baza acestor semne locale *proiectăm* representațiunile noastre în spațiu în dreapta, în stînga, în sus, în jos, șcl. S'a demonstrat prin experimente directe, că arcul minimal de rotațiune, pe care îl putem încă distinge prin ajutorul semnelor locale corespunzătoare este o minută de grad.

Restituirea imaginii retinale în poziție corespunzătoare cu obiectul văzut.

Deși imaginile obiectelor externe sînt situate pe retină *întoarce*, totuși le vedem în poziția lor naturală; fiind-că de câte-ori privim obiectul dela capătul său superior până la cel inferior, în noi se produce representațiunea, că punctele sale superioare, după poziție, corespund capului, ear cele inferioare picioarelor noastre.

Lungimea și lățimea câmpului visual. Când purtăm linia visuală în dreapta, în stînga, în sus și în jos, prin mijlocirea semnelor locale, imaginile obiectelor, precum și spațiul ni-se presentă ca niște suprafețe întinse în *lungime și lățime*. Câmpul vederii este o suprafață fără *afunzime*, ba chiar fără *distanță* dintre ochi și singuraticele puncte externe. Aceste dimensiuni întru început lipsesc nu numai din percepțiunile copiilor mici, ci și din acelea ale orbilor de curînd vindecați. Despre aceștia din urmă se știe, că de ex. nu pot distinge prin vedere globurile de discuri, cuburile de suprafețele pătrate, șcl; și li-se pare, că obiectele externe vin în atingere nemijlocită cu ochii lor.

(Va urma.)

Dr. P. Pipos.

Scrierea verticală.

București, 31 Octobree n.

În numărul 42 al „Bis. și Școl.“ dl învățătoriu Iosif Moldovan din Arad vorbește despre scrierea verticală și recomandă tuturor bărbaiilor de școlă o tablă, inventată de bătrînul industriaș din Arad Ioan Pop, cu ajutoriul căreia se delătură inconveniențele ce le întimpinăm, pentru scrierea verticală, cu mesele și băncile drepte din școlă.

Nu cunosc invențiunea, dar' îndată-ce ne dă posibilitate să avem un plan înclinat pentru scriere. o cred bună, căci trebuie să fie făcută în felul tabelor Ruckert-Fleischer, întrebunțate în Germania și

a căror întrebuintare a înlesnit punerea în practică a scrierei verticale, care aduce mari servicii igienice copiilor îndrumați în această scriere.

La noi scrierea verticală este deja obligatorie de doi ani în toate școlile primare. S'a introdus, după propunerea dlui prof. Virgiliu Popescu din București, de-odată cu nouele programe, și chiar și cei mai înderetnici adversari ai acestei scrieri, sunt serviți să recunoască astăzi superioritatea ei față de scrierea înclinată.

Ca și cetitorii „Bis. și Școl.” să cunoscă mai bine avantajele scrierii verticale și modul cum se face această scriere, reproducem observațiunile tipărite în dosul caetelor și modelelor de caligrafie ale dlui Virg. Popescu, — 5 caete și 2 modele, editate de Socec et Comp. din București, à 10 bani — 5 cr. — fie-care.

Scrierea verticală ia pretutindeni locul scrierii înclinate. Prin noua programă a învățământului primar ea este introdusă în mod obligatoriu și în școlile noastre primare.

Cari sunt avantajele acestei scrieri față de scrierea înclinată ?

În scrierea înclinată pozițiunea ce este nevoită să-și ia elevul și în special rădımarea cu coatele pe bancă, întorcerea capului mereu spre stânga, apropierea prea mare a ochilor de hârtie, toate acestea au o influență vătămătoare asupra corpului și provoacă încovoierea umerilor sau a șirei spinării, vătămarea peptului și miopia (scurtarea vederii).

Scrierea verticală delătură toate aceste neajunsuri, căci în scrierea verticală se cere ca :

I. Elevul să stea drept înaintea băncii sau a mesei, fără să-și incline capul câtuși de puțin înainte, sau să-l întorcă spre stânga, cum trebuie să facă la scrierea înclinată. Ținându-se pozițiunea dreaptă, peptul va fi păzit de a se rădımă de bancă sau de masă. Picioarele nu se vor aședă unul peste altul, nici nu vor fi trase sub scaun ; ele trebuie să aibă o pozițiune verticală și să fie aședate cu talpa întregă pe pământ ; ca variație se poate trece când unul când celalalt picior puțin înaintea celui alt.

II. Atât brațul stâng, cât și cel drept, stau rădımate cât se poate de ușor pe masă sau bancă cu $\frac{2}{3}$ din brațul anterior, și anume așa, ca coatele să stea la o distanță de 10 cm. de corp ; mâna stângă ține placa sau hârtia și o împinge în sus, în jos, spre dreaptă, spre stânga după trebuință, ér cea dreaptă poartă condeiul. Nici odată să nu se dea voie copiilor să rădımă numai talpa mânei, de la rădęcină în sus pe bancă sau masă, ér brațul anterior să atěrnă în jos ; căci în acest cas mâna este espusă la oboselă și amortire. Umerii se înțelege că vor sta orizontal, fără ca cel drept să aibă cea mai mică înclinațiune în sus sau înainte, ca la scrierea înclinată.

III. Condeiul se ține strins ușor între policar arătător și mijlocar. Mijlocarul se află în pozițiune înclinată de partea dreaptă, rădımându-se lin tocul pe

el, în dreptul rădęcinei unghiei și anume așa, ca penița să remănă cu totul liberă. Arătătorul rădımă pe mijlocar se află în pozițiune tot înclinată de-asupra locului, apăsând lin asupra lui, pentru liniile gróse. Policarul stă de-a stânga condeiului și-l mână oare și cum în scris spre dreapta. Toate trei degetele trebuie să aibă o încovoiatură foarte mică. Inelarul puțin încovoiat spre talpa mânei și aședat pe degetul mic nu are nici un rol în scriere ; ér' degetul mic servește pentru rădımarea mânei la scris, evitându-se pe cât e posibil, rădımarea întregii părți drepte a mânei pe bancă sau masă, pe care se rădımă ușor, după cele spuse până aci numai partea brațului anterior la $\frac{1}{3}$ de la cot și partea dreaptă a degetului mic, până cel mult la rădęcina sa. Condeiul se află rădımă în unghiul dintră policar și arătător, având direcțiunea brațului anterior și formând cu axa lui un unghi ascuțit de 35—40°. El trebuie să fie ținut foarte ușor. Spre a ne încredința dacă elevul nu-l ține prea strins, îi smulgem fără veste condeiul din mână, și el fiind corect ținut, nu va prezenta nici o rezistență. Scrierea jigărită, cocoșată, peticită provine de obicei din ținerea greșită a condeiului.

Adesea se întâmplă, că elevilor le cade cu greu ținerea corectă a condeiului ; alții s'au obicinuit cu ținerea lui greșită. În acest cas vom pune pe elev să ție condeiul la începutul fie-cărei lecțiuni de scris numai cu mijlocarul și policarul, ridicându-se arătătorul așa, ca să nu atingă de loc condeiul. Prin acest esercițiu se obicinuește elevul să ție condeiul cum trebuie, numai cu policarul și mijlocarul, rămânând arătătorul întins ușor pe toc. Dacă nu controlăm bine ținerea condeiului, adesea elevul obicinuit să apese tare cu arătătorul asupra plumbului pe placă, va apăsa prea tare și la scrierea pe caet, ceea ce împedecă scrierea corectă.

IV. În ce privește unele pentru scris avem de notat următoarele :

Caetul sau placa, pe care scrie elevul, trebuie să stea negreșit drept, fără cea mai mică înclinare spre dreapta sau spre stânga, și anume așa, ca marginea băncii sau a mesei și marginea de jos a caetului sau a plăcii, să formeze linii paralele.

Modelul da pe care scrie elevul, dacă nu este chiar în caetul pe care scrie, va stă tot asemenea drept de-asupra caetului sau a plăcii, și dacă se poate înclinat în unghi de vre-o 70 mm. față cu banca sau masa pe care scrie elevul.

Băncile însele vor avé o mică înclinațiune. Ele vor fi alcătuite, ca să ajungă la capul peptului elevului, și de aceea se recomandă să existe în fie-care clasă cel puțin două mărimi de bănci.

Condeiul va avé o grosime mijlocie și o lungime de 15 cm. ; penița să nu fie prea tare, nici prea ascuțită. Plumbul de placă sé nu fie prea tare așa ca elevul, când scrie să nu fie nevoit să apese prea tare cu el.

V. Scrisul treue se fie pe cât e posibil uniform în mărime și formă, afară să înțelege de modificările cerute de formațiunea fie-cărei litere în parte. Cuvintele se scriu fără întrerupere. În litere liniile în sus subțiri, ear' cele în jos gróse.

Călındariul Indictului

séu al anului bisericesc 1896 visect dela Domnul și

Măntuitorul nostru Isus Christos,

intocmit pe câte o săptămână cu indicațiuni tipiconale privitoare la slujbele dumnezeesce și cu alte însemnări folositoare creștinilor ortodocși.

Luna lui Octomvre (Brumărel)

are 31 de zile.

Săptemăna a 25-a după Rusalii. Glasul dominant 7.

Luni în 6. — Pomenirea celui dintru sfti pâr. nostru Pavel mărturisitorul și arhiieppul Constantinopolei și a prea cuv. pâr. nostru Luca.

Tipic: Imbinăm slujba Octoichului cu a Mineiului, în care se află: La Vecernia de tóte zilele: Stihiri de séra gl 4 cu Mărirea gl 1. Mărirea Stihóvnei gl 2. Tropariul gl 3. — La Utrenie: Canónele gl 4 (Sedélna gl 8 cu Mărirea gl 3). Condac gl 2. Sfétılna. Mărirea Stihóvnei gl 7. Celelalte din Octoich. La Liturgie Ap. și Ev. zilei: — Sórele resare la 7. 14. ap. la 3.46.

Marți în 7. — Pomenirea celor 33 de M-nici din Milent, Ieron și cu ceialalți; a prea cuv. pâr. nostru Lazar făcătorul de minuni în muntele Galileii; a sftilor M-nici Melasip, Casine și Antonie, Afit, Tavrian și Tesalonic, Atinodor fratele sftului Grigorie făcătorul de minuni, a sftului Antonie și a sftului M-nic Alecsandru cel din Solun.

Tipic: Imbinăm slujba Oct. cu a Mineiului, care cuprinde: La Vecernia de tóte zilele: Stihiri de séra gl 4 și gl 6 cu Mărirea gl 5. Mărirea Stihóvnei gl 6. Tropare gl 4 și gl 8. — La Utrenie: Canónele gl. 4 (Sedélna gl 4 cu Mărirea gl 8) Condacul gl 8. Sfétılna. Laudele-mari gl 4 cu Mărirea gl 6. Mărirea Stihóvnei gl 8. — La Liturgie Ap. și Evang. zilei. — Sórele res. 7.16. ap 3.45.

Miercuri în 8. — Adunarea sftilor archangheli Mihail și Gavriil și a tuturor puterilor cereșci celor fără de trupuri. (Herovimii, Serafimii, Archangelii și Îngerii).

Tipic: Săvêrșim tótă slujba numai din Mineiu. — La Vecernia cea mare: Stihiri pe gl 4, cu Mărirea gl 6. Încungiurare. Lumină lină. Prochimenul zilei. Paremiile dela Isus al lui Navi, Judecători și prorocia Isaii. Stihirile Lithiei gl 1, 2, 4, 6 cu Mărirea gl 4. Stihóvna gl 1 cu Mărirea gl 8. Tropariul gl 4. — La Utrenie: Sedelnele gl 4. Polieleul cu Mărimurile. (Sedélna gl 8). Antifonul 1 dela gl 4. Prochimenul. Laudele mici. Evangelia dela Mateiu cap. 18 st. 10. Psalm 50 și celelalte. Catavasiile Bunelorvestiri cu Măritórele Născetőrei pe gl 4. Sfétılna. Laudele mari gl 4 cu Mărirea gl 5. Măritórea mare gl 5. — La Liturgie. Fericirile din p. 3 și 6 a Canonului. Apostolul și Evangelia sftilor Arhangeli (dela Luca c. 10 st. 16 și celelalte pe rënd. — Sórele resare la 7.17, ap. la 3.44.

Joi în 9. — Pomenirea sfinților M-nici Onisifor și Porfiriu; a prea cuv. Maicei nóstre Matróniei; prea cuv. Theoctista Lesbiana; sftetele femei Eustolia și Sopatra; sft. M-nic Avtonie; sftii Cristofor și Mavra și a prea cuvioșilor Ioan Colovos și Eladiu.

Tipic: Imbinăm slujba Oct. cu a Mineiului, în care se află: Stihiri de séra gl 8. Tropare gl 4 și gl 8. Canóne gl 8. (Sedélna gl 4 cu gl 8). Condace gl 2 și Sfétılna. Celelalte din Octoich. — Sórele resare la 7.19 apune la 3.42.

Vineri în 10. — Pomenirea sftilor Apostoli dintre cei 70: Olimp, Rodion, Sosipatru, Erast și Cvart; a sftului M-nic Orest; a cuv. pâr. nostru Martin eppul și a sfinților M-nici: Nil eppul cu învățaceii sei, Calopie, Nir și Orion.

Tipic: Imbinăm slujba Oct. cu a Mineiului. Sfințe au: Stihiri de séra gl 1. Tropare gl 3 și gl 4. Canóni gl 2 (Sedélna gl 8 cu gl 4). Condace gl 4 și gl 6. Sfétılna. Celelalte din Oct. — Sórele resare la 7.21 apune la 3.41.

Sămbeta în 11. — Pomenirea sftului M-nic Mina și Vicentie diaconul; a sftului Victor și a prea cuv. pâr. nostru Teodor Studitul igumenul mănăstirei Studiiilor.

Tipic: Imbinăm slujba Oct. cu a Mineiului, în care se află: Stihiri de séra gl 8 cu gl 6. Stihóva gl 4 cu gl 6. Tropare gl 4 și gl 8. Canón gl 8. (Sedélna gl 8 cu gl 3) Condace gl 2 și gl 4. Sfétılna. Stihóvna gl 2 cu gl 1. — Sórele resare la 7.34 apune la 3.34.

Duminecă în 12, a 25-a după Rusalii. — Pomenirea celui dintru sfti pâr. nostru Ioan cel milostiv Archiepiscopul Alecsandriei; a prea cuv. părinților nostri Nil postnicul și Martin făcătorul de minuni eppul Franciei; a sftului proroc Ahia; a cuv. pâr. Martin eppul Tarachinului și a sftilor M-nici Antonie și cei cu densus.

Tipic: Imbinăm slujba învierii cu a sfinților din Mineiu. Glasul dominant 8 Catv. B-vestiri. Evangelia învierii a 3-a. La Liturgie Ap. și Evang. din Dumineca a 25-a după Rusalii. dela Luca c. 10. — La sfinți în Mineiu se află: Stihiri de séra gl 4 și gl 8 cu gl 2. Stihóvna gl 5 cu gl 6. Tropare gl 8. Canóne gl 8. (Sedélna gl 8 cu gl 8) Condace gl 8. și gl 2. Sfétılna. Stihóvna cu gl 5.

Din Sinaxariu: Sftul pâr. nostru Ioan cel milostiv, fiul lui Epifanie domnitorul insulei Cipru, la cererea popului se făcú Archiepiscopul Alecsandriei, care după cuvântul Evangeliei, „puindu-se ca o făclie în sfêșnic, străluci ca o lumină de foc în lume.“ El a oprit adausul unor nepricepuți ce se cânta la „Sfinte fără de mórte:“ cel ce te-ai restignit pentru noi.“ Pentru multele sale dărnicii săvêșite față de cei sêraci, poporul l'-a numit: Ioan „cel milostiv.“

Alte însemnari: Sórele resare la 7.24. apune la 3.39. Dina a scăđut în decursul săptămânei cu 20 minute. Pătrariul întâiu al lunei.

Val. Magdu.

D I V E R S E.

* *Intrunire colegială.* Conform unui obligament luat, s'au întrunit Joia trecută aici în Arad foștii elevi ai institutului teologic, cari au absolvat studiile la finea azului școlastic 1884/5 și anume d-nii: Marcian Andru paroh în Ghepiș, Dr. Dimitrie Barbu paroh în Pecica, Sigismund Besan paroh în Jaca, Ilie Cocos paroh în Uliuc, Vasilie Dehelean paroh în Ususéu, Moise Grozescu paroh în Batania, Valeriu Maleș capelan în Belotinț, Ioan Micloși capelan în Covăsint, Ioan Micu capelan în Capolnaș, Romul Nestor profesor seminarial în Arad, Moise Popovici paroh în Șeghiște, Vasilie Popovici paroh în Sititelec, Georgiu Rusu paroh în Chelmac, Ioan Șeradan paroh în Se-

leuș, Sava Seculin paroh în Fiscuț, Ioan Ștefanescu paroh în Berin și Petru Vesă paroh în Roșia.

După întrunirea ținută în sala seminarială, la 11 ore în semn de pietate s'a oficiat în biserica catedrală prin preoții Dr. D. Barbu, M. Andru, G. Rusu, V. Males și I. Micu un parastas pentru odihna reșoșăilor profesori: Atanasiu Tuducescu, Laar Tescula și Petru Popovici, la carele au asistat membrii corpului profesoral dela seminarial diecesan și mai mulți onorațiori de aici.

După servițiul divin iubilanții s'au prezentat în corpore la Prea Sântia Sa Domnul Episcop diecesan Ioan Mețian, carele îi primi cu bunăvoința și iubirea îndatinată și prin un discurs ocașional îi îmbărbătă a continua tot cu mai mult succes frumoșă operă la care sunt angajați de a păstori în spiritul evangheliei poporului credincios.

După prânz colegii revăduți după 10 ani s'au întrunit în sala seminarială și fiecare dintre dênșii a făcut câte o dare de samă despre activitatea desvoltată în sinul poporului în timpul celor 10 ani de când a intrat în viață. Tot cu acestă ocașione au luat hotărîrea, că după 10 ani de aici înainte vrënd D-șeu să se întrunescă de nou, spre a da de nou samă despre activitatea lor viitoare.

* *Himen.* D-nul Petru Ionescu profesor la institutul preparandial în Caransebeș ș'a incredințat de fiitoare soție pe d-șora Letiția Tempea, fca d-lui Iosif Tempea paroh și profesor în Lugos. — Felicităriile nștre!

* *Serbătoare școlară.* Din incidentul retragerii în pensiune a fostului director al seminariului archidiecesan din Sibiu a parintelui protopresviter Ioan Hannia, corpul profesoral dela seminariul „Andreian” din Sibiu a luat hotărîrea, ca în 7/19 Noemvre a. c. să arangeze în onărea vrednicului bărbat al bisericii și națiunii nștre o festivitate, în carea se-se dea ocașione societății nștre a-și esprima sântămintele de mulțămită față de bărbatul, carele a servit 47 de ani pre terenul creșterii neamului românesc.

† *Necrolog.* Subscrișii cu inima înfrântă de dorere fac cunoscut tuturor rudeniilor, amicilor și cunoscuților, că prea iubita și neuitata lor Valeria Matei n. Maniu, după un morb lung și plin de suferințe, în al 35 lea an al etății sale, în 2/14 Noemvre c. la 6^{1/2} ore s'era și-a dat sufletul în mânilor Creatoriului, fiind împărțășită cu Sf. taine. — Remășițele pămênțesci ale defunctei s'au depus spre eterna odihnă Sâmbătă în 4/16 Noemvre c, la 1 oră după amăzi, în cimiteriul rom. gr. or. din Lipova din țarină, în cripta familiară. — Fie-l țerina ușoră și memoria binecuvântată! — Lipova, 2/14 Noemvre 1895. — Georgiu Matei, ca soțiu. Livia, Traian, Eugeniu, Valeria și Mariți, ca fii. Alexandru Maniu, ca tată. Maria Țiompu n. Maniu, ca soră. Eduard Țiompu, ca cumnat, Mihaiu Țiompu ca nepot.

* *Cafeaua e veninșă.* Se vorbeșce mult despre veninul ce conțin beăturile spiritușose și despre urmările cele triste ce produce beția. Mulți recomandau ca contra venin cafeaua chiar pentru bețivi, dar' în timpul diu urmă s'au făcut cercetări amênunțite, și s'a aflat, că în cafea sunt materii veninșose și stricăcișose pentru sănătate.

În timpul din urmă un profesor din Paris, Tourettel a arătat mai presus de ori ce îndoială că în cafea se

află venin. Numitul profesor spune că urmările celor ce consumă cafea sunt tot cam asemenea cu ale celor ce beau rachiu și alte spiritușose. Cafeaua slăbeșce stomacul, micșorează pofta de mănăcare. Cei mai mulți bolnavi de soiul acesta se îngrozesc de mănăcări vêtșose și poftesc numai pâne înmuiată în cafea, Nôptea nu pot dormi, căci nu le vine somnul, sau dacă adorm viséză visuri urite și înspăimântătoare, le tremură tôte membrele. În urmă bolnavul slăbeșce de tot, puterea îi scade.

Cu tôte acestea înveninarea de cafea nu este așa de primejdișă ca de beături spiritușose: astfel încetând cu comșumarea cafelei, încetéză bóla, pe când urmările beției de rachiu sunt adeseori mormântul omului.

* *Arbore, care produce lapte.* Esistă mai multe soiuri de arbori, cari posed un suc asemănat laptelui. Cel mai cunoscut este așa numitul Palo de vacă sau arborele vacii, care se gășesc în Cordilerii, pe cștele din Caracas, în sudul Americii. Humboldt spune despre acest arbore următoarele: „Între cele mai curișose fenomene întâlnite în timpul călătoriiilor mele, număr negreșit descoperirea arborelui de lapte. Crește în părțile stâncșse ale munților și rădăcinile lui sunt aprșse scșse din pământul pietros. Luni întregi nu cade o picătură de plșie pe frunșele sale veștede, ramurile lui apar uscate și môrte; dacă se găuresce înșș trunchiul curge din el un lapte dulcég și nutritor.

În dorile șilei acest isvor vegetal este și mai bogat; atunci popșrele indigene alergă din tôte părțile ca se-și umple ulcișre și vase cu lapte. care este galben și smântos.

Di Boussingault a analizat acest lapte vegetal și a declarat înaintea Academiei franceze, că în compoșitiunea lui este forțe asemănat laptelui de vacă conținând nu numai substanțe de grășime dar și zahar, caseină și fosfate. Arbori de felul acesta se mai gășesc în Cylon, Canemera și în insulele canarice.

* *Glasul animalelor.* Dintre glasurile cunoscute a tuturor animalelor la o depărțare mai mare se aude urletul leului. În privința intensității sunetului (glasului) după leu urmăză hyena, apoi leopardul și sacalul.

Concurs.

De după înalta ordinațiune a Ven. Consistoriu d-to 21 Iuniu (3 Iuliu) a. c. Nr. 3605, se escrie concurs pentru vacanta parochiă de cl. II. din Erdeșiu, (Erdőhegy), com. Aradului protopresbiteratul Chișineului, cu termin de alegere pe 6/18 Decembre a. c.

Venitele snt: a) 28 jugere catastrale pământ arătoriu, cari după detragerea contribuției dau un venit anual de 340 fl.; b) competință de pășune după acest pământ pe an 68 fl.; c) o viă și două parcele de pământ (numite, „cucerisșce” și „toldasiu”), dau un venit anual de 30 fl.; d) casa parochială cu intravilan 120 fl.; e) birul și venitele stolari pe an 110 fl. în calcul minimal.

Preotul alegând va avé singur a îngrijii de ținerea în ordine a casei parochiali, și a face reparaturile curente pe speșele sale; asemenea va suporta contribuțiunea și speșele Crișului din al său.

Recursele ajustate conform Regulamentului pentru parochii și adresate comitetului parochial din Erdeșiu, se se tramită la subscrișul protopresbiter în Kis-Jenő, până în presera alegerii. Recurenții au se se prezenteze

în s. biserică din loc, spre a-și arăta desteritatea în cele rituali și oratoriă.

Din ședința comitetului parochial, ținută în Erdeișiu, la 8/20 Octombrie 1895.

Ioan Nica, m. p.
președinte.

Ioan Dascal, m. p.
notariu.

În conțelegere cu : Dr. IOAN TRAILESCU, protopresbiter.

—□—

Pentru stațiunea învățătorescă dela școla mixtă gr. ort. nou înființată din comuna Măderat, înțpectoratul Șiria, se escrie concurs cu termin de alegere pe 6/18 Decembrie a. c.

Emolumintele sunt: 1) Salariu în bani 300 fl., 2) pentru locuință și până ce comuna'l va da în natură 24 fl., 3) în spesele de conferință 10 fl., 4) venitul cantoral dela morți dintr'o parochie; 5) de încălzirea și cărățirea salei de învățământ se va îngriji comună bisericescă.

Să notifică că în acesta școla se vor înștrua numai clasele I. și II-a de baiați și fete.

Competenții au să înainteze recursese lor ajustate conform stat. organic, Preonorat. D. protopop Georgiu Popovici în Șiria (Világos) până la 5/17 Decembrie a. c., având nainte de alegere a să presenta în vre-o Duminecă seu șerbătore în s-ta biserică, pentru a-și arăta în cânt și tipic. Acei recurenți cari vor fi apți pentru a înștrua și conduce corul vocal vor fi preferiți și rebonificați cu 1/2 jugher pământ arătoriu de clasa primă.

Măderat, la 24 Septembrie (6 Octombrie) 1895.

Comitetul parochial.

Ioan Morariu, m. p.
preot. preș. comit.

Petru Vancu, m. p.
invăț. not. comit.

În conțelegere cu : GEORGIU POPOVICIU, m. p. protopresviter înșpect.

—□—

Pentru ocuparea postului de capelan temporal, sistemisat cu apropierea Ven. consistoriu din 27 August 1894 N-1ul 3884, pe lângă veteranul preot din Nereu, Ștefan Opresan, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare.

Dotățiunea împreună cu acesta parochie: 1) 30 jughere pământ arător și o grădină estravilană de 1200□ cu un venit anual de 760 fl. v. a.

2) birul dela 200 numere de case 70 chible grâu a 2 fl. 50 de tot 175 fl. v. a.

3) venite stolare 50 fl. v. a. tôte computate laolaltă dau un venit anual de 985 fl. v. a.

Să notéză, cumcă nou alesul capelan are să capete jumătate din tôte venitele și se supórte tôte dările recerute.

Recurenții au să-și ajusteze recursese lor amésurat § 15. lit. a) din Reg. pentru parochii de clasa I-a și amésurat §. 13 din Stat. org. să le trimită comitetului parochial din Nereu, la subșcrisul protopresbiter tractual în B.-Comloș (Nagy-Komlós) până în 8 zile nainte de alegere; érá pentru a-și arăta desteritatea în cele ceremoniali și oratorice, au a-sé presenta în vr'o Duminecă seu șerbătore în sfânta biserică din Nereu.

Dat din ședința com. parochial ținută la 19 Octombrie c. v. 1895.

Petru Baran, m. p.
not. com par.

George Mezin, m. p.
preș. com. par.

În conțelegere cu mine : PAUL MIULESCU, m. p. protopresbiter.

—□—

Pentru deplinirea definitivă a stațiunei învățătoresci dela școla elementară cenfesională din Totvaradia,

protopresviteratul Radnei, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare.

Emolumintele sunt: 1) În bani 350 fl. v. a.; 2) Una jumătate pământ învățătoresc pe deal la locul numit „Dimpul cu colibele”; 3) Spese de conferințe 15 fl. precum și de scripturistica după trebuință; 4) Taxele usuete dela înmormântări unde va fi poftit; 5) Cortel în natură cu grădină de legumi.

Reflectanții, au să dovedescă cualificațiunea prescrisă și să se presente în vre-o Duminecă ori Șerbătore spre a-și arăta în sf. biserică desteritatea în cântare și tipic. Recursese adresate comitetului parochial sunt a-sé trimitte părintelui protopop și înșpector școlar Vasile Beleşiu în Maria-Radna.

Dat în Totvaradia, din ședința comitetului parochial ținută în 23 Octombrie 1895.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu : VASILE BELEȘ, m. p. prot. și înșpector școlar.

—□—

Pentru deplinirea definitivă a stațiunei învățătoresci din Troiaș, protopresviteratul Radnei, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare.

Emolumintele sunt: 1) În bani 130 fl.; 2) în rescumpărarea naturalieli 92 fl.; 3) 10 orgii de lemne din cari e a să încălzi și sala de învățământ în preț de 60 fl.; 4) Pentru spesele de conferințe și scripturistica 12 fl.; 5) 12 jugere pământ arătoriu pe deal, a căruia arëndă e: 50 fl.; 6) Taxe dela participare la înmormântări unde va fi poftit, dacă se servese și s. liturgie 1 fl. și fără liturgie 50 cr. 7) Cortel în natură cu grădină de legumi.

Reflectanții au să dovedescă cualificațiunea prescrisă și să se presente în vre-o Duminecă ori șerbătore spre a-și arăta în sf. biserică desteritatea în cântare și tipic. Recursese adresate comitetului parochial sunt a să trimitte părintelui protopop și înșpector școlar Vasile Beleş, în Maria-Radna.

Dat în Troiaș, din ședința comitetului parochial ținută în 19. Octombrie 1895.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu : VASILE BELEȘ, m. p. protopop înșp. școl.

—□—

Pentru ocuparea definitivă a stațiunei învățătoresci din Slatina, protopresbiteratul Radnei, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în f'óia diecesană „Biserica și Școla.” Alegerea se va ține în 8/20 Noemvrie (Arch M. și Gavril) a. c.

Emolumintele anuale sunt: 1) În bani gata 120 fl. v. a.; 2) în naturale 5 șinici de grâu, 5 șinici de cucuruz; 2 mășuri de mazere, 7 orgii de lemne, 100 porțiune de fên tôte relutate în bani la suma de 136 fl.; 3) 1/2 sesiune de pământ pe deal arătoriu și fênaț a căruia arëndă anuală e de 60 fl.; 4) cortel liber cu grădină de legumi; venituri accidentale pentru conferință 10 fl.; dela înmormântări dela 50 cr.—1 fl.; érá ca înșpector de morți 10 fl. la an.

Reflectanții, au să dovedescă cualificațiunea prescrisă și să se presente în vre-o Duminecă ori șerbătore spre a-și arăta în sf. biserică desteritatea în cântare și tipic. Recursese adresate comitetului parochial sunt a se trimitte P. On. Domn protopop și înșpector școlar în M.-Radna. Slatina, 15/27 Octombrie 1895.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu : VASILE BELEȘ, m. p. protopop și înșpector.